500 år med Luther

Her står jeg, jeg kan ikke andet. Gud hjælpe mig. Amen.
Reformationen er en af vores grundpiller.

Af Eiler Jensen

I disse år taler vi ganske meget om værdier, ikke mindst danske værdier. Tidligere kulturminister Bertel Haarder er netop barslet med en Danmarkskanon osv. Meget kan man blive uenige om, andet såre enige.

Især én ting står uden for diskussion, nemlig at den værdi, der ikke er til at komme udenom, er Kristendommen, som ikke bare er en værdi, som så mange andre, men en *fundamental* værdi – og når vi taler om Kristendommen i Danmark, mener vi den lutherskevangeliske Kristendom som værdienheden.

I føromtalte Danmarkskanon er den da også nævnt som den første!

Jubilæum for reformationen

I år, 2017, er femhundredeåret for startskuddet til den reformerte kirke, vi kender i dag. Det var nemlig i 1517, at den tyske teolog og reformator Martin Luther (1483-1546) satte sine 95 teser op på kirkedøren i Wittenberg.

Og hvad skulle den handling så til for?

Det skulle den, fordi et nøglepunkt for Katolicismen var, at man som kristen undersåt – ikke mindst som en syndig sådan – kunne købe sig aflad og derved undgå skærsilden, som i den romersk-katolske kirkes dogmatik opfattedes som en tilstand mellem døden og saligheden, hvor afdøde gennemgår den renselse, der er nødvendig for at komme i himlen.

Det er vel i orden at sige, at jo flere synder, man måtte have begået, desto længere ville opholdet i skærsilden blive. Nu kunne man så slippe for dette ophold ved at købe aflad (dvs. syndsforladelse) i form af afladsbreve.

Dette tiltag var sat i værk af paven, og en af pavens udsendte, den romerskkatolske munk Johann Tetzel (1465-1519), der blev historisk berømt for at gå rundt i gaderne i Wittenberg med disse breve, som han falbød på denne måde: *Når pengene i kisten klinger, straks sjælden ud af skærsilden springer.*

Debat om aflad og bod

Tanken om disse afladsbreve – og hvad pengene, der kom ind for dem, blev brugt til (at berige den katolske kirke, og ikke mindst opføre Peterskirken i Rom) – faldt Luther for brystet.

Der var noget inderligt galt med, at man bare kunne synde og siden angre, uden virkelig at mene det, ved at købe sig et afladsbrev, så var to og frem lige og vupti: Sjælen var frelst.

Luther tænkte meget over det, indtil han gjorde sin mageløse opdagelse, som den er blevet kaldt, omkring 1515-1517, at *Gud slet og ret giver sin kærlighed til mennesket. Denne kærlighed kan mennesket modtage i tillid og åbenhed, altså i tro.*

Den romerskkatolske munk Johann Tetzel blev berømt for at gå rundt i gaderne i Wittenberg og sælge afladsbreve. Hans metoder fik Martin Luther til at hænge sine teser op. Her en satirisk gravering fra tiden.